

Commission de l'Énergie, de
l'Environnement et du Climat

du

MARDI 3 OCTOBRE 2023

Matin

Commissie voor Energie,
Leefmilieu en Klimaat

van

DINSDAG 3 OKTOBER 2023

Voormiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.05 uur en voorgezeten door de heer Kurt Ravyts.

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 05 et présidée par M. Kurt Ravyts.

01 Questions jointes de

- Daniel Senesael à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'exploitation minière des fonds marins" (55038490C)
- Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La position belge sur l'exploitation minière en haute mer lors de la rencontre de l'ISA en Jamaïque" (55038793C)
- Greet Daems à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'exploitation minière en haute mer" (55039121C)

01 Samengevoegde vragen van

- Daniel Senesael aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Diepzeemijnbouw" (55038490C)
- Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De Belgische positiebepaling over diepzeemijnbouw op de bijeenkomst van ISA in Jamaica" (55038793C)
- Greet Daems aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Diepzeemijnbouw" (55039121C)

De **voorzitter**: De heer Senesael is afwezig.

01.01 **Greet Daems** (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, voorbij zomer kwamen 168 landen samen bij de Internationale Zeebodemautoriteit, de ISA, in Jamaica om te discussiëren over diepzeemijnbouw. De discussie ging erover of en onder welke voorwaarden diepzeemijnbouw toegelaten zou moeten worden. Het is ondertussen wetenschappelijk duidelijk geworden dat commerciële diepzeemijnbouw een verwoestende impact kan hebben op de bodem van de diepzee en dus het ecosysteem van de diepzee onherstelbaar dreigt te beschadigen.

Daarom roepen steeds meer landen op voor een moratorium op commerciële diepzeemijnbouw. Tijdens de vergadering van de ISA was er geen consensus over dit voorstel. Er was ook geen consensus over het aannemen van regels om diepzeemijnbouw toe te staan. Dat betekent dat er vandaag nog steeds geen zogenaamde Mining Code is. Er is geen internationaal regelgevend kader.

Van commerciële diepzeemijnbouw kan dus voorlopig geen sprake zijn. Nochtans heeft de eilandstaat Nauru een achterpoortje in het VN-zeerechtverdrag geactiveerd om de Canadese multinational DeepGreen toe te staan om, zonder regels of concrete afspraken, toch te starten met commerciële diepzeemijnbouw. Die kan daar in principe vandaag mee van start gaan.

Welke positie heeft België verdedigd op de ISA-bijeenkomst?

Heeft ons land voor of tegen een moratorium gestemd?

Wat is de status van Nauru en DeepGreen? Is Nauru van plan om zonder regels toch te starten met commerciële diepzeemijnbouw?

Hoe moet het nu verder met de Mining Code? Welke positie zal België verder verdedigen?

De **voorzitter**: Ik verneem dat de heer Senesael vandaag zeker niet deelneemt aan de vergadering en zijn vraag nr. 55038490C niet zal stellen.

01.02 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, na drie weken intensieve onderhandelingen over diepzeemijnbouw tijdens de bijeenkomst van de ISA in Jamaica is er begin augustus 2023 blijkbaar geen groen licht gegeven voor diepzeemijnbouw en zijn er geen regels, een Mining Code, goedgekeurd.

De 168 lidstaten tellende ISA-vergadering eindigde na heftige onderhandelingen over een voorstel inzake oceaانبescherming en over de vraag of diepzeemijnbouw moet kunnen doorgaan. Een motie van onder andere Chili, Frankrijk en Costa Rica rond een moratorium werd de hele week geblokkeerd door een handvol staten, waaronder vooral China. Blijkbaar zal de impact van de bescherming van oceanen tijdens de volgende vergadering medio 2024 aan bod komen.

Kortom, er is dus nog altijd geen Mining Code. Er is wel een compromis bereikt dat volgens de tegenstanders van diepzeemijnbouw de deur opent naar een echte discussie met alle lidstaten van de ISA over de bescherming van het oceaانبleven en over de vraag of diepzeemijnbouw überhaupt doorgang kan vinden.

Kunt u toelichting geven bij de Belgische opstelling op de meest recente ISA-bijeenkomst? Kunt u ook toelichting geven bij het bereikte compromis, aangezien er daarover nogal wat verwarring bestaat in de berichtgeving?

Hoe verhoudt het debat over diepzeemijnbouw zich tot het nieuwe VN-Ocean Biodiversity Treaty, waarvan wordt gehoopt dat het eind 2024 formeel in werking zou kunnen treden?

01.03 Minister Vincent Van Quickenborne: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Daems, tijdens de raadszitting die plaatsvond van 10 tot 21 juli 2023 werden behalve de gebruikelijke onderhandelingen over rapporten van informele en andere werkgroepen ook enkele belangrijke beslissingen genomen, waaronder het creëren van de functie van de interim-directeur-generaal van de onderneming, zijnde de instantie die in naam van de ISA diepzeemijnbouw mee zal begeleiden.

Ook werd opnieuw beslist dat er geen mijnbouw kan gebeuren zonder een afgewerkte mijnbouwcode. De lidstaten hebben samen een roadmap uitgewerkt die ertoe zou moeten leiden dat de mijnbouwcode richting 2025 kan worden aangenomen. Er zijn dus enkele belangrijke stappen gezet, maar de weg naar een definitief akkoord is nog lang.

Tegen 15 september moesten nieuwe schriftelijke bijdragen worden ingediend die dan in november in de werkgroepen zullen worden besproken. We hebben alvast onze bijdragen tijdig ingediend.

Betekent dit dat er geen werkplan kan worden ingediend? Neen, toch niet, maar de afspraken verhogen wel de druk op landen als Nauru om geen aanvraag in te dienen. Mochten zij dit toch doen, dan zal binnen de raad moeten worden beslist hoe hiermee moet worden omgegaan en of gepaste instructies aan het Legal and Technical Commission moeten worden gegeven. Wij hebben dus geen garanties dat er geen aanvraag zal worden ingediend, maar we hebben er wel vertrouwen in dat de gemaakte afspraken zullen worden gerespecteerd.

Ik sprak hier trouwens ook over met de minister van Informatie, Communicatie en Technologie van Nauru tijdens mijn recente bezoek aan New York. Ook hij bevestigde mij dat het afwerken van de mijnbouwcode voor hen zeer belangrijk is.

De Belgische positie is tijdens de recente raadszitting ongewijzigd gebleven. Er zijn drie belangrijke elementen. Ten eerste, we blijven aandringen op het bestaan van een robuust regelgevend kader waar in hoge milieustandaarden wordt voorzien. Ten tweede, er moet voldoende wetenschappelijke informatie beschikbaar zijn om een gefundeerde beslissing te kunnen nemen over de impact op het mariene milieu. Ten derde, er moet worden gestart met het beschermen van de oceaan, vooraleer aan de exploitatie ervan kan worden begonnen.

Het Belgische standpunt spreekt zich dus niet uit voor een absoluut moratorium om de redenen die ik al meermaals heb toegelicht. U weet dat deze positie in het verleden steeds werd bepaald in de CoorMultivergadering, georganiseerd door de FOD Buitenlandse Zaken. Ook in de toekomst zullen we dat ook zo blijven doen.

Wat de werking van de Internationale Zeebodemautoriteit betreft, er ontbreken op dit ogenblik duidelijke regels en procedures over de vrijgave van informatie. Dit heeft uiteraard gevolgen op de transparantie, de werking en de besluitvorming van de ISA en haar organen. Dat geldt des te meer voor de ngo's en de contractors.

Ons land heeft dat al meermaals opgeworpen in de raad. We zullen blijven pleiten voor duidelijke regels inzake transparantie, zodat duidelijk wordt vastgesteld wat kan worden vrijgegeven en wat eventueel niet kan worden vrijgegeven. Die regels ontbreken momenteel. Daarin willen wij verandering zien.

Ten slotte kom ik tot de verhouding tussen de twee internationale processen. In Jamaica wordt onderhandeld over de exploitatie van de diepzee. Tegelijkertijd werd in New York een verdrag onderhandeld dat net bescherming van gebieden buiten nationale jurisdictie, dus inclusief de zeebodem, mogelijk wil maken. Dat laatste verdrag werd al door België ondertekend en ook van de ratificatie willen we werk maken. Ons land wil dat deze beide dossiers geïntegreerd worden benaderd. Zo willen wij dat er werk wordt gemaakt van de bescherming van de oceaan vooraleer exploitatie kan starten en dat er tegelijkertijd moet worden uitgemaakt welke de meest waardevolle gebieden zijn die beschermd moeten worden. Om hier een sterke stem in te hebben, hebben wij ons kandidaat gesteld om de zetel te huisvesten in Brussel.

01.04 Greet Daems (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u zegt dat de Belgische positie ongewijzigd is gebleven. Er moet voldoende wetenschappelijke kennis zijn vooraleer er begonnen wordt met diepzeemijnbouw. U zou dan toch op zijn minst moeten pleiten voor een tijdelijk moratorium. Vandaag is onze wetenschappelijke kennis immers ontoereikend. Daar zijn we het over eens. Hoe kunnen we dan robuuste milieuregels opstellen als we simpelweg niet genoeg weten? Dat kan niet. Het is dan ook de logica zelve dat er op de pauzeknop geduwd wordt. Dat moratorium moet er toch wel echt komen. Ik zal daar ook op blijven hameren.

01.05 Kurt Ravyts (VB): Blijkbaar blijft de Mining Code vrij centraal staan in het ISA-gebeuren en is er dus een roadmap. We zullen daar de volgende maanden en jaren uiteraard verder op ingaan. Wij zijn het nog altijd eens met de Belgische positie, dus het drieluik zoals u geschetst hebt. De geïntegreerde benadering die u voorstelt, is ook de juiste. Daar gaan wij ook in mee. Er moet effectieve, concrete bescherming komen vooraleer een exploitatie kan starten.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De Belgische kandidatuur voor het secretariaat van het nieuwe VN-oceaanverdrag" (55038787C)

02 Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La candidature belge pour accueillir le secrétariat du nouveau traité de l'ONU sur les océans" (55038787C)

02.01 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, op 20 september ondertekenden een honderdtal landen het Oceaanverdrag van de VN, dat bindende bepalingen vastlegt voor de bescherming van de wereldzeeën. De krijtlijnen ervan werden al in maart vastgelegd. Voor het eerst komen er wettelijk bindende bepalingen voor de bescherming van de biodiversiteit in internationale wateren. Zoals u al in het voorjaar gezegd hebt, is België kandidaat om het administratieve en logistieke permanent secretariaat van dat verdrag in Brussel te organiseren. Ik heb enkele vragen hierover.

Kunt u meer toelichting geven bij de procedure voor de kandidaatstelling voor dit permanent

secretariaat? Klopt het dat de beslissing pas in 2025 zal vallen?

Kunt u meer toelichting geven bij de procedure van de omzetting in onze nationale wetgeving voor het nieuwe verdrag van kracht wordt? Hoe zit de legistische Belgische context in elkaar?

Welke initiatieven plant België voor de volgende jaren, als stichter van de Blue Leaders, nu dit nieuwe initiatief er is, in het licht van de doelstelling om 30 % van de oceanen te beschermen tegen 2030, wat trouwens een uitgangspunt is dat aangenomen is op de COP Diversiteit in december van vorig jaar?

02.02 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mijnheer Ravyts, het klopt inderdaad dat de beslissing over de zetel van het permanent secretariaat pas op de eerste *conference of the parties* (COP) genomen zal worden. Deze COP kan pas worden georganiseerd nadat 60 landen het verdrag geratificeerd hebben en het verdrag dus in werking getreden is. Wij verwachten dat ten vroegste in 2025.

Het is dus belangrijk dat de meer dan 70 landen die het verdrag in New York hebben ondertekend, nu de vervolgstappen ondernemen. Uiteraard moeten wij het goede voorbeeld geven. Ik heb mijn diensten gevraagd de ratificatieprocedure zo snel als mogelijk op te starten. Dat zal gebeuren in de commissie voor Klimaat. Concreet wil dit zeggen dat een ratificatiewet zal worden opgemaakt, die ter goedkeuring aan het Parlement moet worden voorgelegd.

Die ratificatiewet is echter nog niet klaar. Met de Vlaamse regering werd de afspraak gemaakt dat het verdrag een federale bevoegdheid regelt. Indien de Raad van State echter zou oordelen dat het verdrag een gemengd karakter heeft, zullen de gewesten de nodige stappen zetten om het verdrag te ratificeren. Dan wordt het wel complex, met zeer veel parlementen die dit verdrag moeten ratificeren.

Ik ben dan ook tevreden dat we met dit akkoord de twee doelstellingen van de Blue Leaders ten uitvoer hebben gebracht. Ons werk zit er echter nog niet op. Ik heb in New York met mijn ambtsgenoten in vele bilaterale gesprekken afgesproken dat we in de eerste plaats het momentum op internationaal vlak hoog moeten houden. Zo organiseren wij tijdens de COP28 in Dubai op de Wereld Oceanen Dag, 9 december, een event waarop we opnieuw voor een snellere ratificatie zullen pleiten. Landen die op 20 september niet aanwezig konden zijn op ons event, hebben ons reeds aangesproken met de wens dit engagement mee te ondersteunen. Dat zullen zij daar ook effectief kunnen doen.

Vervolgens organiseren we in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie op 7 maart een conferentie met de focus op een snelle ratificatie en inwerkingtreding. Bovendien is er ook de United Nations Ocean Conference in juni 2025. Gastland Frankrijk heeft reeds aangegeven dat het goed zou zijn dat 60 landen tegen dan het verdrag zouden hebben geratificeerd. We proberen dus ook Frankrijk te mobiliseren voor een snelle ratificatie. Zonder de inwerkingtreding van het verdrag kan er immers geen sprake zijn van het creëren van die mariene beschermde gebieden op volle zee en halen we de 30 %-doelstelling tegen 2030 niet.

02.03 **Kurt Ravyts** (VB): Dank u wel, mijnheer de minister. De ratificatie is uiteraard zeer belangrijk en een onmiskenbare voorwaarde om het proces voor de bescherming concreet van start te doen gaan. Dank voor de ophijsting van de verschillende data. Hierdoor kunnen wij parlementsleden die ratificatieprocedure verder opvolgen. U zult het advies van de Raad van State betreffende de omzettingwetgeving in dit gremium moeten afwachten.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.21 uur.
La réunion publique de commission est levée à 10 h 21.*